

ABOVSKÝ

hlásnik

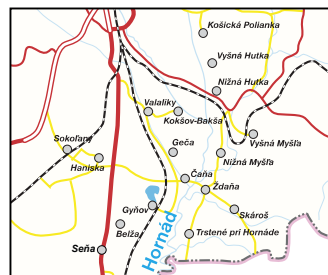
20. ročník, číslo 4, december 2025
www.regionhornad.sk

→ Do 7 500 domácností
→ 28 000 obyvateľom

Tretí najlepši slovenský časopis v kategórii neziskových a rozpočtových organizácií súťaže Podnikové médium roka za roky 2012, 2017 a 2018. Vydáva Regionálne združenie obcí Hornád: Belža, Čaňa, Geča, Gyňov, Haniska, Kokšov-Bakša, Košická Polianka, Nižná Hutka, Nižná Myšľa, Seňa, Skároš, Sokolany, Trstené pri Hornáde, Valaliky, Vyšná Hutka, Vyšná Myšľa, Ždaňa.

- Rodák z Geče v lietadle smrti
- O odpade sa stále hovorí a aj sa bude
- Natálka vo svetovej špičke tanca hip-hop
- Tajomný výlet po stopách opátstva
- Kam v obciach počas sviatkov

20 ROKOV ČASOPISU
2005
2025

Zelené Vianoce a tajomstvo farieb

Skvelá fotografka Martina Fedorčáková vo svojom ateliéri, keď ešte bývala v Kokšove-Bakši, v spolupráci s krásnou rodinkou dala svetu túto pôvabnú fotografiu. Predstavte sa na nej vy! Ako sa chystáte, hľadáte vhodné zelené oblečenie. Ako sa doň odievate. Ako v ňom zdobíte vianočný stromček. Ako sa pri ňom fotíte a potom slávite sviatky. Nepochybujeme – dostaví sa radosť, pokoj a zážitok na celý život!

(pokračovanie na strane 3)

Slovo (aj) do vlastných radov

Tajomstvo každodennosti

prichádza kritika. Ak je deštruktívna, potrebujeme sa voči nej obrnúť a kráčať vpred bezo zmeny. Ak je však objektívna, mali by sme ju pozorne počúvať, vziať si ponaučenie a zmeny čo najskôr aplikovať.

Hovorí sa, že doba sa zrýchľuje. Niekedy mám pocit, že dni sú kratšie, hodina má menej minút a mesiac nemá 30 dní. Vnímame to podobne? Nestíhame, sme unavení, demotivovaní. Prežívame málo radosti, z každej strany sa od nás požaduje maximum za minimálny čas. Ale my nie sme stroje. Sme ľudia, ktorí chcú žiť šťastne, podľa možnosti pokojne a bez stresov. Len tie možnosti sú, zdá sa, značne obmedzené.

Sme strojcami vlastného šťastia? Do určitej miery sa s tým dá súhlasiť. Kiež by sa tá miera zväčšovala a kiež by sme ju vedeli oblečnúť v šate vnútornej harmónie zažívať častejšie. Jed-

ným z riešení je snažiť sa viac pozeráť na iných ako na seba. Áno, možno je to neprirodzené. Ale účinky sú prekvapivo promptné a pozitívne.

Vianočný čas už klope na dvere. Mnohí budeme bilancovať, čo sa nám podarilo, aj čo nešlo podľa našich predstáv. Keď sa pozriem na našu obec Gyňov a na okolité obce regiónu očami starostky, úprimne ma teší, že všade sa čosi posunulo vpred. Či už sú to zrekonštruované budovy, cesty, detské ihriská, mnohé dokončené či rozbehnuté projekty. Teraz je správny čas čerpať finančné prostriedky, aj keď z vlastnej skúsenosti viem, že to nie je ľahké. Prípravy sú dlhé, proces a realizácia náročná. Keď však prideme po tom všetkom úsilí a námahe do cieľa, prirodzene máme z toho radosť a ďalšie pozitívne emócie. A presne o tom je život, ktorý všetci, čokoľvek robíme, dobre poznáme.

V čase Vianoc sa znova viacerí stretáme v našich rodinách, so známymi a priateľmi. Je potrebné a žiaduce trochu spomaliť a venovať im to najvzácnejšie – náš osobný čas. Darčeky i veľké dary potešia, ale nikdy nenahradia osobnú prítomnosť prajných ľudí.

Milí kolegovia, vážení občania regiónu, prijmite jedno veľké a srdečné pranie aj odo mňa: Prajem nám všetkým zdravie, lebo to sa nedá kúpiť, prajem nám pokoj do srdca, lebo vtedy sa darí lepšie, prajem nám všetkým, aby sa medzi nami šírila pravá láska, aby sme boli úprimní v komunikácii, a aby sme si navzájom prejavovali viac úcty, rešpektu, pochopenia a uznania.

Nech nás tieto vlastnosti prežívajú v každodennosti posúvajú vpred ako jednotlivcov a zároveň aj ako spoločnosť.

Denisa Vargová, starostka Gyňova

Na R4 najprv po vlastných

Košice naokolo. Taký názov mala – okrem oficiálneho webu diela – aj otváracia slávnosť II. etapy rýchlostnej cesty R2/R4 zo Šace do Košických Olšian (zatiaľ v prevádzke od Šebastovca ako R4). Ako prví si ju mohli vyskúšať nemotorizovaní návštevníci a to prostredníctvom vlastných nôh. Spomedzi Belžanov na širokánskej ceste bez áut bežali v dave aj švagrovia **Jozef Gajdoš**, **Róbert Tóth** (na snímke) a tiež manželka **Daniela** a **Lu-káš Kovářovci**. Škoda len, že povolenie na otvárací prejazd nedostali fanúšikovia dvojkolesových tátošov.

kčj

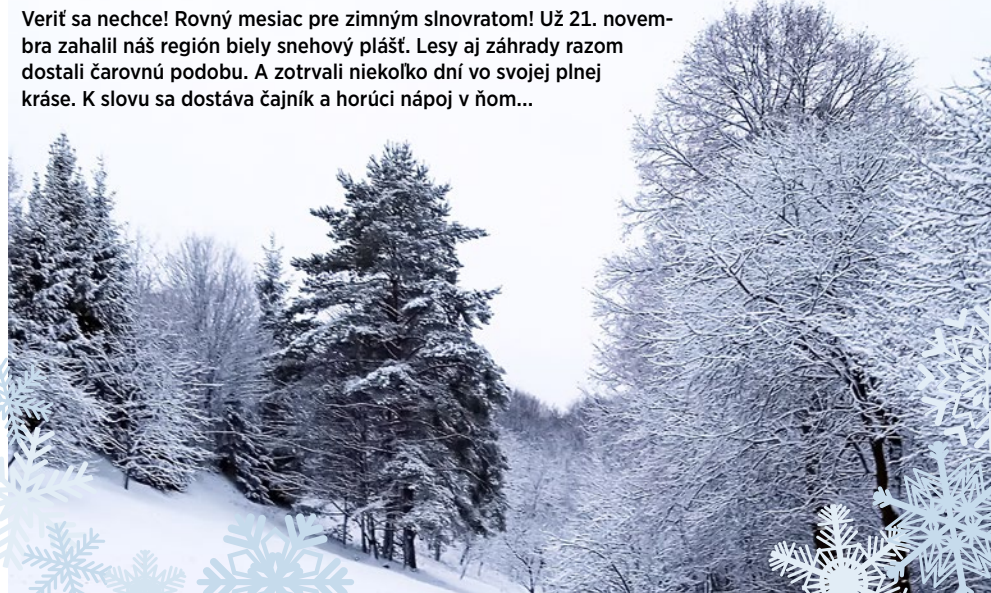
Volvo zhora na videu

Zaujímá vás, akú dispozíciu bude mať závod Volvo vzhľadom na svoje okolie? Na svete je nová vizualizácia budúcej podoby celého priemyselného parku vo Valalikoch. Približne 10-minútové video sa dá pozrieť na stránke YouTube, po zadaní kľúčových slov **Valaliky Industrial Park - Infraštruktúra**.

redakcia

Farebná nálada 21. novembra

Veriť sa nechce! Rovný mesiac pre zimným slnovratom! Už 21. novembra zahalil náš región biely snehový plášť. Lesy aj záhrady razom dostali čarovnú podobu. A zotrvali niekoľko dní vo svojej plnej kráse. K slovu sa dostáva čajník a horúci nápoj v ňom...

Zelené Vianoce a tajomstvo farieb

Ponorme sa na chvíľu do čara farieb. Lebo ich tajomstvo tkvie vo vibračnom vlnení. O význame farieb sa hovorí čoraz častejšie, a to v súvislosti so všeobecným spôsobom terajšieho života plného zhonu a prevládajúcej čiernej a sivej farby na oblečení, fasádach budov, na vozovkách...

Priam ako liečivo sa odporúčajú pestré farby a zvlášť spomínaná upokojujúca zelená. Svetoznámy znalec ľudského vedomia Carl Gustav Jung, zakladateľ analytickej psychológie, zdôrazňoval, že intenzívne farby sa nevedomiu a podvedomiu javia ako atraktívne a automaticky na ne reagujú. Znalci o tom dobre vedia. Preto

sú napríklad reštaurácie, zvlášť rýchleho občerstvenia, zámerne ladené do oranžova alebo červena, aby podporili chuť do jedla.

Nie náhodou sa za vianočné považujú zeleno-červeno-biele veci. Napríklad deky, šály, svetriky... Náš vnútorný pocit však vie, že skutočnou kráľovnou Vianoc je zelená a biela farba. Navodzujú stíšenie, pokoj. Osobitne tmavšie zelená – ako ihličie stromčeka, ktoré nám v obývačke evokuje čaro Sviatkov roka. Ožijajme farbami Vianoc!

Katarína Čániová,

foto z vianočnej tvorby nadanej amatérskej výtvarníčky Silvie Saviolli z Geče

Čriepky zo zákulisia zrodu Abovského hlásnika

Život časopisu

V tlačiarňi, kde prichádza na svet Abovský hlásnik, som stretol dlhoročnú zamestnankyňu. Keď som prišiel vyzdvihnúť výtlačky vydania 3/2025, zbadala, že je už hotový. Skôr ako čakala. Hneď si v ňom aj začala listovať. Býva v Kokšove-Bakši a čítava ho. Ukázal som jej články z Bakše a upozornil, že veľa článkov sa dotýka všetkých obcí, nielen jednej. Poprosil som ju, že ak pozná v okolí niekoho zaujímavého, nech dá tip starostovi. To je návod pre každého verného, alebo hoc aj príležitostného čitateľa.

Tlačený časopis – ako je aj náš spoločný Abovský hlásnik – stále vyvoláva v ľuďoch rôzne emócie a asociácie. Treba pripomenúť, a robíme to radi, že väčšinou pozitívne. Obraz príjemného posedenia pri káve alebo čaji, s obľúbenu knižkou alebo časopisom v ruke, je pre mnohých esenciou, stelesnením pohody a vychutnania si chvíľky pre seba.

Do tlačeného dielka vkladajú autori veľa námahy, umu a lásky. Či dielko

prebúdi v ľuďoch cit, to však závisí aj od ďalších ľudí. Napríklad od grafika, ktorý mu dá hmatateľnú, vizuálnu podobu. Od tlačiarov, ktorí rozbehnú rotačky, pripravia papier a farby, ktoré sa v stroji premenia na písmená a príbehy.

► Nevyhnutná súhra

A v našom prípade aj od obce a jej pomocníkov, ktorí majú za úlohu doručiť váš Abovský hlásnik do poštovej schránky. Čokoľvek by z tejto reťaze nefungovalo, časopis by sa do vašich rúk nedostal.

Ešte k októbru. Z tlačiarne sme šli odovzdať zásielku do Ždane. Nato som niesol povinný výtlačok do košickej Štátnej vedeckej knižnice, kde ho odovzdávam na recepcii. Mali ešte zatvorené, na vrátnici sedela pani upratovačka. Tak som ju poprosil, či výtlačok odovzdá. Je to Abovský hlásnik, hovorím. Odpovedala: „Poznám, aj ja som z toho kraja!“ Ani by ste neverili, ako to človeka poteší aj po toľkých rokoch!

Krájanie torty na slávnosti k 20.výročiu nášho časopisu. Ujali sa ho predseda RZOH Ján Kokarda a vedúca redaktorka Katarína Čániová

Nazrime ešte hlbšie

A keď sme tu takto poodhalili naše zákulisie – veríme, že zaujímavé – dovoľte priblížiť vám ešte dva významné body našej prípravy:

► Výber a krátenie článkov

Veľa tém do nášho časopisu si dokážeme vytipovať v redakcii, všetky však prechádzajú posúdením starostov na redakčnej rade. Pokiaľ nám zašlete článok, redakcia si vyhradzuje právo príspevok skrátiť so zachovaním základných infor-

mácií. Chceme dávať priestor všetkým obciam. V menších obciach sa toho deje menej, majú tak väčšiu šancu, že sa v časopise objaví aj bežná téma.

Rozumieme, že za každou akciou, podujatím sa skrýva veľa úsilia a námahy. Prioritou novinárov je však písať o aktuálnych udalostiach, ktoré sú zároveň zaujímavé pre čo najširší okruh čitateľov. Preto sa snažíme o vyzdvihnutie práve toho aspektu, ktorý upúta. Skúste to aj vy!

► Fotografie

Niekedy máme v redakcii „bolehlav“ z fotiek, ktoré dostaneme. Často ich je

veľa, ale nie sú publikovateľné. Preto si pripomeňme aspoň pár základných princípov fotenia:

- Na obrázkoch by mali byť predovšetkým ľudia. Ľudia fotení v pohybe, pričom aspoň niektorým je vidieť do tváre. Úplné NIE dostávajú fotky, kde ľudia sedia, navyše chrbtom k objektívu. Pamätajte, že na veľké skupinové foto treba veľa miesta, aby bol každý človek na zábere aspoň trochu rozpoznateľný. Miesta v časopise však obvykle veľa nie je.
- Ak fotíte trebárs nový chodník alebo vynovenú budovu, dôležitá je kompozícia. Objekt má byť zobrazený

tak, aby vyplňoval podstatný rozmer obrázka. Veľkú bezvýznamnú prázdnu plochu na okrajoch či na boku treba orezať.

- Fotky zasielajte v pôvodnej veľkosti, ideálne niekoľko MB (megabajtov). Obrázky na internetové použitie (okolo 100 kB) nemajú dostatočné rozlíšenie pre tlač a väčšinou nie sú akceptovateľné v časopise (boli by rozmazané).

Pripravil Anton Oberhauser,
foto Milan Bagoni

Poplatky za odpad zrejme narastú aj v roku 2026

Obce: nemáme všetko v našich rukách

Spoločnosť Kosit, ktorá má v Košiciach a okolí prakticky monopol na odvoz a spracovanie odpadu, si od roku 2026 začína účtovať niektoré úplne nové poplatky a zvyšuje tie existujúce. Pre väčšinu našich obcí to znamená jediné – zvyšovanie poplatkov pre obyvateľov.

„U nás máme približne 500 nádob na zmesový komunálny odpad, ktoré boli odvážané každé 2 týždne, za ročný poplatok na osobu 32 eur. Od roku 2026 to bude 36 eur,“ uvádza príklad starosta Trsteného pri Hornáde **Matej Kočiš**. Jeho „sused“ **Lubomír Vranka** zo Skároša pripája detaily: „Ročný poplatok máme 30 eur, v tom je zahrnutý manipulačný poplatok za 120 l kuka nádobu vo výške 1,40 €, likvidácia zmesového komunálneho odpadu z kuka nádob 117 € za tonu, likvidácia objemového odpadu 178 € za tonu, preprava veľkoobjemových kontajnerov v cene 2,90 € za kilometer.“

Od 1. januára 2026 chce Kosit zaviesť poplatok za obyvateľa vo výške šesť centov, úhradu za správu čipov za 30 centov. „Obec Skároš to bude stáť ďalších asi 5 tisíc eur ročne. Sumu zaplatíme, pričom nesmie vyprodukovať ani o kilogram odpadu viac. A kvalita služieb sa asi nezmení.“

Moderný spôsob evidencie odvozu odpadu dnes predstavujú najmä čipy upevnené na každej kuka nádobe. Čítačka kódov z čipu sa nachádza na smetiarskom aute, pričom pri každom odvoze sa odváži skutočná hmotnosť odvážaných smetí.

„Zdravý rozum radí, pokiaľ platíme tzv. manipulačný poplatok, že by sme mali kuka nádobu pred odvozom doplniť. Ale nie je správne nahádzať tam v poslednej chvíli vyzametané listie či drobný stavebný odpad. Komplikujeme tak proces likvidácie v spalovni. Naopak, ak by sme naplnili kontajner

aj na každý druhý odvoz – napríklad poctivým triedením – tiež ušetríme isté náklady,“ konkretizuje starosta Kočiš. Pod manipulačným poplatkom v podstate rozumieme presun kuka nádoby od bráničky k autu, vysypaanie a vrátenie nádoby k bráničke.

■ Množstvom systémom riešením?

Ročný poplatok je teda stanovený na osobu. To znamená, že ak žije v domácnosti jeden človek a u susedov sú prihlásení štyria, platia štyrikrát viac, hoci majú rovnakú jednu (čiernu) nádobu na zmesový komunálny odpad. Platí teda podobný princíp ako v messte. To by v niektorých obciach radi zmenili na množstvom systém. „Občania by platili reálne za množstvo podľa odvezeného odpadu. Už sa to osvedčilo v niektorých obciach na západnom Slovensku,“ dopĺňa Matej Kočiš.

Lubomír Vranka poukazuje na riziko tohto riešenia, ktoré spočí-

va v existencii sociálne vylúčených komunít, kde sa od občanov tento disciplinovaný spôsob prístupu k odpadovému hospodárstvu očakávať nedá. Preto vidí riziko nekontrolovaného vytvárania nelegálnych skládok. Okrem toho by sa mohlo nakladanie so smetami predraziť práve osamelým členom domácností, keďže ročne sa koná 26 vývozov, tak len poplatok za manipuláciu s kuka nádobou vyjde ročne na 37,80 eura.

Niektoré obce sa vydali, resp. vydávajú cestou prevádzkovania zberného dvora. Odpad, aj vzhľadom na to, že ho stále tvoríme veľa, zostane kľúčovou komoditou dnešnej doby a dá sa očakávať, že jeho likvidácia bude dlhodobo drahou záležitosťou. Nezostáva nám nič iné, iba to akceptovať a hľadať spôsoby, ako ho vytvárať menej.

Anton Oberhauser

Prakticky všetky druhy odpadu budú môcť obyvatelia Čane približne od januára 2026 odovzdávať v tunajšom zbernom dvore. Bude určený len pre obyvateľov obce a jej predstaviteľov na čele so starostom Michalom Rečkom sú zvedaví, akú ekonomickú bilanciu bude prevádzka mať.

„Zamestnanci skontrolujú pri vstupe každého záujemcu o odovzdanie odpadu,“ upozorňuje starosta. Zberný dvor je jednou z ťažiskových investícií tohto volebného obdobia, čomu zodpovedá aj jej výška – 642 tisíc eur, pričom osem percent tvorí príspevok samotnej obce. Na pozemok zberného dvora, kúpený od reformovanej cirkvi, sa dá dostať autom iba cez areál čistiarne odpadových vôd. „Chceme časom nechať opraviť aj túto príjazdovú cestu, čo bude stáť ďalších 300 tisíc,“ avizuje M. Rečka.

Nový zberný dvor pre Čaňu

Investícia zabezpečí všetko, čo má zberný dvor mať. Bude sa v ňom dať odovzdať odpad objemný, aj bežný vo väčšom množstve. Budú sa v ňom nachádzať kontajnery na jednotlivé druhy triedeného odpadu či šatstvo, ako aj zastrešené kóje napríklad na drobný stavebný odpad.

Dvor bude mať vlastnú mechanizáciu, teda drvič a tiež traktor, za ktorý sa dajú pripojiť zariadenia ako vlečka alebo nosič kontajnerov. Týmto spôsobom sa bude odpad odvážať zmluvným partnerom. Okrem Kositu sú ním aj záhradnícky podnik (bioodpad zo záhrad, napríklad konáre) a firma Tamix (drobný stavebný).

„Motivuje nás snaha priviesť spoluobčanov k väčšej disciplíne pri nakladaní s odpadom, radi by sme aspoň niektorých priviedli k zodpovednosti

Úplne nový nakladač na čanianskom zbernom dvore

za našu spoločnú obec a prostredie, ktoré v nej všetci vytvárame,“ komentuje starosta. „Po šiestich mesia-

coch od spustenia prevádzky vyhodnotíme a sme pripravení v rozumnej miere ju aj dotovať.“ **ao**

Milióny na projekt

Odkanalizovaná celá obec. Čistejšie životné prostredie. Vyšší komfort byvania. V Nižnej Myšli neúnavne smerujú k naplneniu týchto cieľov.

Vďaka dotácii z Environmentálneho fondu a spoluúčasti obce bol v novembri dokončený a realizovaný projekt ČOV a kanalizácia Nižná Myšľa - II. etapa v celkovej hodnote 883 806 eur. V rámci projektu už je zrekonštruovaná pôvodná čistička odpadových vôd (ČOV) a vybudova-

ná nová ČOV s kapacitou pre 1 000 obyvateľov. V súčasnosti prebieha aj proces verejného obstarávania (VO) na zhotoviteľa projektu Kanalizačné vetvy v Nižnej Myšli v celkovom objeme 2 807 745 eur. Po ukončení procesu a kontrole VO dôjde k realizácii dobudovania kanalizácie v našej obci. Hodnota dotácie z Environmentálneho fondu je 2 671 253 eur, spoluúčast obce je 140 592 eur.

ocú NMy/ mflor, foto ocú

Skároš: veľká oprava mieri do finále

Približne rok trvala rekonštrukcia budovy Kultúrneho domu a Obecného úradu v Skároši. Stránky tak mohli byť vybavované v unimobunkách, no zamestnanci si zvykli aj na takéto „bojové“ podmienky. Veď čo bolo dôležité: život šiel ďalej a nečakal.

Zato starosta **Lubomír Vranka** si musel na správnu príležitosť počkať prakticky od svojho zvolenia. „Nejako sme nedokázali napasovať naše potreby ohľadom našej budovy, hlavne opravu strechy, na výzvy, ktoré celé roky prichádzali,“ spomína. Šancu poskytol až európsky, „pokovidový“ Plán obnovy a odolnosti. „Našli sme sa vo výzve s názvom *Obnova historických a pamiatkových budov*. V propozíciách bolo uvedené, že sa môžu opravovať objekty postavené do roku 1980. A stavbu nášho domu kultúry a úradu dokončili už roku 1960.“

Žiadosť o schválenie projektu Obnova Obecného úradu v Skároši bola podaná koncom júla 2023. „Stavebné práce sa začali v septembri 2024 a ukončené boli podľa harmonogramu v auguste tohto roka,“ dopĺňa sta-

Výzor budovy vo fáze rozostavanosti (vpravo) a dnes

rosta. Okrem takej potrebnej výmeny dreveného krovu sedlovej strechy a strešnej krytiny, bolo realizované aj zateplenie obvodového plášťa. Nové sú rozvody elektriny, kúrenia, vrátane vykurovacích telies, tiež studenej a teplej úžitkovej vody. Na prvom nadzemnom podlaží je nový strop. Bola osadená vzduchotechnika, na streche fotovoltické panely, nový zdroj tepla, výmena okien s izolačným

trojsklom. Budova má vydaný energetický certifikát v zmysle potvrdenej úspory energie.

„Cena diela dosiahla 855 tisíc eur, z toho 730 tisíc obec dostane od ministerstva dopravy, na zvyšné financie formou spoluúčasti bude potrebné – ako to už dnes býva – zobrať úver,“ komentuje starosta Vranka.

Týmto sa však cesta nekončí. Na svete je ďalší projekt – tentoraz z Prog-

ramu Slovensko. Projekt je zameraný na dokončenie interiéru, vrátane podláh, dverí, tanečného parketu, zhotovenie dreveného obloženia či inštalácia akustických panelov. „Zároveň budeme žiadať o refundáciu nákladov z predchádzajúceho projektu vo výške cca 75 tisíc eur. Mali sme v pláne do projektu zahrnúť aj kuchyňu, nakoniec sa to však nedá, podmienky sa zmenili počas súťaže,“ krúti hlavou starosta.

Napriek všetkému by mal byť vynovený kultúrny dom zvnútra aj zvonku hotový na budúci rok. Pripravený na zorganizovanie aj vašich rodinných osláv či sviadieb.

Komentár o strastiach jedného projektu

Dni sú kratšie, slová dlhšie

Keď v Hlásniku píšeme o obecných projektoch, väčšinou vám už predstavujeme výsledok po úspešnej realizácii. Tentoraz je to inak. V Seni, kde asi polovica domov nemá vybudovaný vodovod ani splaškovú kanalizáciu, sa pustili do ich budovania. Z Programu Slovensko schválili takmer 8 a pol miliónový projekt.

Tu sa však zatiaľ dobré správy končia. Realizácia naráža na problémy. Projektová dokumentácia je pôvodná (1991) a posledná aktualizácia má už 10 rokov. Otázniky vyvoláva trasovanie a spád kanalizácie, navrhnuté z čias predošlého vedenia obce. Celková dĺžka stokovej kanalizácie, ktorú je potrebné podľa projektu dobudovať, je 3 800 metrov. Asi štvrtina z tejto dĺžky prechádza cez dve ulice, ktoré budú musieť byť pre dopravu počas stavebných prác celkovo uzavreté. Spôsobí to nemalé komplikácie.

Starostka **Marcela Gallová** by privítala, ak by občania v tejto dôležitej chvíli zniesli stratu pohodlia na nevyhnutný čas. „Opäť sa ukazuje,

že úspech v živote stojí veľa. Obec musí dielo spolufinancovať – a nedá sa to inak, iba úverom vo výške približne 600 tisíc eur. V Seni sme od roku 2019 neboli zaťažení úverom. Aj to nás posúvalo vpred rýchlejšie.“

No dnes žijeme v časoch, keď si na splácanie finančnej ťarchy musia brať pôžičku nielen rodiny, ale aj obce. Obciam a mestám na Slovensku výrazne klesá príjem z podielových daní. „Od začiatku vytyčovania trás geodetom plánovanej kanalizácie a vodovodu sa stretávame s útokmi od našich občanov. Vyzváňali telefónny, občania začali prichádzať na úrad. Niekedy mám pocit, že aj keby sme kanalizáciu viedli tunelom či vzduchom, vždy sa nájde niekto, kto to bude haniť. Napriek všetkému verím, že naša obec svoju kanalizáciu úspešne dokončí,“ mieni starostka.

Prajeme ľuďom v Seni, aby toto náročné obdobie zvládli statočne a dôstojne, aj keď už dnes vieme s istotou povedať, že obdobie realizácie tohto diela neprinesie ľuďom komfort, skôr naopak.

Ždaňa: príjemnejší a krajší dom smútku

Poznáte to... pohreby v zimnom období sú nielen smutné, ale často aj veľmi uzimené. V Ždani majú po rekonštrukcii a modernizácii domu smútku problém pohodlia vyriešený. Obnova, ktorá prebehla v prvom polroku 2025, sa zrealizovala pod záštitou Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky. Z tohto nástroja bolo poskytnutých 88 394,77 eur z celkovej sumy, ktorá sa vyšplhala na 99 796,71 eur.

Hlavným cieľom rekonštrukcie bola výmena chladiarenského zariadenia a klimatizácie. Tak bola zabezpečená tepelná pohoda počas obradov v zi-

me (vykurovanie) i v lete (chladenie). Okrem modernizácie interiéru prešiel obnovou aj exteriér domu smútku, stavba má novú strešnú krytinu.

Stranu pripravil Anton Oberhauser, foto obce a redakcia

Medzi svetovou špičkou

Pri tanci

Obyčajné dievča s neobyčajným hobby

Natália Krajňáková z Nižnej Myšle si v októbri priniesla zo slovinskej Lublany obrovský úspech – stala sa vicemajsterkou sveta v tanci štýlu hip hop v sólovej kategórii junior 1 (12 – 14 rokov). 13-ročná školáčka to dokázala v konkurencii 189 dievčat zo štyroch kontinentov.

Natálku hip hop chytil za srdce v čase, keď iba nastupovala do školy. Pri tanci sa dokáže úplne uvoľniť a ponoriť do svojho výkonu. Čo je potrebné, aby bol niekto úspešný v takomto tanečno-športovom odvetví? „Hlavné technika a muzikalita,“ hovorí. „Niekedy pomôže aj dobrý outfit,“ pripúšťa. Je zaujímavé, že na súťaži nikto vopred nevie presne, akú skladbu

mu pustia. „Choreografia vzniká v tej chvíli v mojej hlave a telo s ňou musí byť v súlade.“

Natália navštevuje základnú školu v Košiciach. Kvôli súťažiam dosť často v škole chýba, no učivo dokáže dobehnúť, lebo sa učí rada. No tanec ju baví ešte viac. Trénuje niekoľkokrát týždenne. Za svoj pokrok a úspechy vďačí hlavne trénerke **Laure Pastorovej**, ktorá sa jej venuje niekedy aj individuálne, a tiež zakladateľke tanečného DS Studia na Turgenevovej v Košiciach, **Martine Tichej Gašajovej**.

Cieľom mladšej športovkyne je v budúcnosti získať viac úspechov v tzv. súbojoch (battle), kde sa z väčšej skupiny súťažiaci postupne pretancúva-

Natália s mamou

jú o ďalšie kolá dopredu. Na spomínaných majstrovstvách sveta Natália prešla dvoma kolami a zostala tesne pred bránou najlepšej osmičky. V tejto disciplíne skončila deviata zo 68 štartujúcich.

Viac si o Natálii môžete pozrieť na jej instagrame naty_krajnakova.

Anton Oberhauser, foto album Krajňákovcov

DigiEDU: Škola v Seni pripojená

Môžu si zaknihovať výrazný míľnik. V dnešnej digitálnej dobe je Základná škola v Seni dobre vybavená notbukmi a tabletmi a – bez čoho by to nestačilo – od januára 2026 sa môžu tešiť z kvalitného internetového pripojenia.

Stalo sa tak vďaka programu DigiEDU z dielne ministerstva školstva. „V jeho prvej fáze – projekte Digitál-

neho vybavenia škôl sme v septembri získali zariadenia do druhej učebnej informatiky, notbuky pre učiteľov

a taktiež licencie Microsoft 365 A3,“ približuje riaditeľka **Bibiana Bartková**. Lepšia internetová konektivita od ro-

ku 2026 je výsledkom projektu Digitálnej infraštruktúry škôl (DigiNET). „Pôjde o bezdrôtový WiFi signál a pevné sieťové LAN zásuvky v každej školskej triede a učebni.“

Strategickým zámerom programu DigiEDU je odstránenie digitálnej priepasti medzi regiónmi Slovenska a zabezpečenie rovnakého prístupu k digitálnemu vybaveniu pre všetkých žiakov základných a stredných škôl, podporovanie rovnosti príležitostí a špeciálne a inkluzívne vzdelávanie. Moderné učebné pomôcky pomáhajú tieto zábery dosahovať.

ZŠ Seňa/red

Školáci so starkými nostalgicky

Zažili sme s našimi starými rodičmi deň, na ktorý sa nezabúda. Spoločne sme sa vybrali na výlet na Alpinu v Košiciach a cestovali sme dnes už netradičnými dopravnými pros-

triedkami. Babky a dedkovia si oživilí spomienky na svoje detské a mládežnícke časy jazdou na retro-autobuse Škoda 706 RTO. Aj pre nás mladších neobyčajný zážitok. K cieľu sme sa ďalej prepravili po železnici historickým vláčikom s lokomotívou Dankou. V cieľi nás už so svojimi knihami čakal spisovateľ a riaditeľ detskej železnice, **Lubomír Lehotský**. Vo vyhrievanom vozni sme s pánom Ľubom absolvovali zaujímavú hodinu slovenského jazyka vo svete rozprávok. Potom nasledoval voľnejší program v exteriéri železnice. Spoločne so starými rodičmi sme sa vozili na drezinách, vyskúšali si, ako funguje výhybka, strieľali prakom na terč a prešli sa po historickej bratislavskej električke. Naša spätná cesta do školy sa niesla v duchu retro pesničiek. Ďakujeme babkám a dedkom za spoločne strávený čas a za nádherný zážitok. **ZŠ Skároš**

Pasovanie prvákov

Udalosť, na ktorú si prváčence pamätajú mnoho rokov, sa udiala aj v Kokšove-Bakši 4. novembra. Vtedy ich slávnostne pasovali za právoplatných žiakov miestnej základnej školy. Nebolo to však zadarmo. Najskôr museli preskúšať niekoľko vážnych i zá-

bavných úloh a ukázať, že si pasovací dekrét naozaj zaslúžia. Pri úlohách pomáhali nielen učiteľky, ale i odvážni rodičia. Nakoniec s rukou na srdci zložili slávnostný prvácky sľub, podpisom a odtlačkom prsta potvrdili, že svoje slová myslia naozaj vážne. Posledné slovo mala zázračná veľká žltá ceruzka, ktorá v rukách riaditeľky uviedla detičky do stavu prváčkeho.

ZŠ Kokšov-Bakša

Milí prváci, vitajte medzi nami!

Súhra na prospech občanov

Gabriel Čardáš, bývalý hasič, a Roman Jarka, kedysi žeriavník a viazač bremien. Títo dvaja „Sakaľčania“ patria k ôsmim členom tunajšej Miestnej občianskej poriadkovej služby (MOPS).

V Sokolanoch ako etnicky zmiešané obce tvorí dvojicu na pochôdzkach vždy Róm a Neróm. Gabriel a Roman väčšinou slúžia spolu. Úlohou všetkých členov hliadok MOPS je dozerať na dodržiavanie poriadku a bezpečnosť. Môže to znamenať potlačanie prejavov vandalizmu na majetku obce, dohliadanie na deti na ihrisku alebo odprevádzanie „stratených“ domov. V mnohých obciach patrí k povinnostiam MOPS zabezpečovanie prechodu detí cez frekventovanú vozovku pri ceste do školy a domov. Tu majú Sokolany výhodu, deti nemusia ísť rušnými ulicami.

Členovia MOPS sú aj vďaka svojej uniforme v reflexných farbách známi široko-ďaleko. Pre úspech hliadok je však najdôležitejšia prirodzená autorita, ktorú majú jej členovia u ľudí

z miestnej komunity. To platí hlavne o rómskych pochôdzkaroch. Okrem dobrej povesti je dôležitá aj komunikatívnosť. „Každú situáciu musíme uhrať,“ vraví Roman. Totiž okrem preventívnej činnosti je občas potrebný rýchly zásah a riešenie situácie, ktorú nahlási napríklad občan cez telefón.

Projekt MOPS funguje na Slovensku od roku 2017. Zastrešuje ho minister-

stvo vnútra. A aj keď oficiálna pracovná doba jedného člena hliadky je štyri hodiny denne, „sakaľskí“ MOPSkári sú k dispozícii dobrovoľne aj cez víkendy. Obce by mali zároveň zvažovať, do akej miery ich využívať na aktivity, ktoré nemajú v popise práce – len preto, že ich aktuálne nemá kto urobiť. Aj preto, že raz môžu chýbať tam, kde by mali byť. **ao**

Gabriel a Roman na detskom ihrisku

Naše veľké víťazstvo

Exkluzívna celoslovenská súťaž Dedina roka každoročne osloví a naštartuje mnohé obce, aby prezentovali a vydali zo seba to najlepšie. Tento rok sa zapojila aj naša Haniska a obstála výborne – umiestnila sa na treťom mieste.

Položili sme pár otázok starostovi obce **Milošovi Barcalovi**:

■ Čo pre vás a obec znamená toto umiestnenie?

Tretie miesto je pre nás veľké víťazstvo. Som hrdý, že sa nám to podarilo v historicky najväčšej konkurencii prihlásených obcí (28). Veľmi sa teším, že sme sa umiestnili v hlavnej kategórii, lebo to znamená, že spĺňame kritériá hodnotenia komplexne, že nevyčnievame iba v jednej oblasti. Potešujúce je, že toto ocenenie je nezávislý a nezainteresovaný „pohľad zvonku“ na našu obec. Hodnotenie ľudí, ktorí neboli nijako spätí so žiadnou obcou, ani zafarčení žiadnymi predsudkami.

■ Čím ste zapôsobili na porotu? Čo ste im ukázali?

Ukázali sme im všetko, čo u nás máme – obecný úrad, ZŠ, MŠ, ihriská, amfiteáter, kostol s kryptou rodiny Zichy, 5 m sochu Krista a krížovú cestu, kláštor, penzión, starý vidiecky dom s historickými artefaktmi, ale hlavne ľudí – spevácke skupiny Haniščania, Haniščanka a detský súbor zo ZŠ

Porota na návšteve Hanisky. Sprevádzal ich starosta Miloš Barcal

Jacquelinka, futbalistov, biliardový klub, ... Verím, že sme zapôsobili práve tou komplexnosťou.

Vedeli sme ponúknuť súdržnú komunitu s množstvom dobrovoľníkov, dobré finančné hospodárenie obce s podporou záujmových skupín. Zameranie

na obnoviteľné zdroje energie, ako sú fotovoltaické panely na obecnom úrade a ZŠ, na kvalitný a mohutný rozvoj a podporu bytovej výstavby, čistoty a poriadok a udržiavané verejné priestranstvá. Máme dobré partnerstvá s rôznymi obcami, organizácia-

Haniščanka sa odprezentovala spevom

Novinkou hlas A.I.

„Máte novú kolegyňu?“ Túto vetu nedávno často počúvali pracovníci obecného úradu v Trstenom pri Hornáde na čele so starostom **Matejom Kočíšom**. Ľudia si všimli, že miestne oznamy v obecnom rozhlase číta nový hlas. Nie je to však nová posla, hoci pani úradníčka, ktorá kedysi oznamy čítala, žiaľ, nedávno zomrela. Je zaujímavé, že Trstenčania okrem nej a jej hlasu nostalgicky spomínajú aj na jej „ráčkovanie.“

Najnovšie ide o neurálny hlas, vygenerovaný za pomoci umeljej inteligencie. Výhodou tohto riešenia je možné naprogramovanie vysielania, čo znamená, že človek nemusí merať cestu do práce, aby prečítal oznamy. Nastaví sa to elektronicky.

Dodávateľom inteligentného IT riešenia je firma mladého nadšenca z východného Slovenska. Jeden zo siedmich hlasov, ktoré sú v ponuke, bol pripravený tak, aby sa priblížil príjemnému prejavu pani „hlásateľky“ z obce Široké v okrese Prešov. „Ohlasy sú väčšinou pozitívne. Ľudia dobre rozumejú, umelé hlasy dobre artikulujú. Akurát ešte nevedia čítať naše číslovky, preto ich musíme v ozname rozpisovať slovom,“ pripája starosta Kočíš. **ao**

mi ako je ZMOS a firmami v katastri. Sme moderná obec blízko veľkomesťa, ale stále si zachovávala vidiecky ráz, máme množstvo športovísk a detských ihrísk, ctíme si históriu a zachováame ju.

■ Čo by mohlo byť inšpiráciou pre ostatné obce?

Naša vytrvalosť. Aj keď sme pred 10 rokmi v tejto súťaži neuspeli, popracovali sme na sebe a skúsili sme to znovu. Ocenenie potvrdilo, že sa u nás žije naozaj dobre.

Pýtala sa Monika Floriánová

Nominácia jedenásta: 20 rokov od pádu vojenského lietadla s vojacom z Geče na palube

Spomienky, čo nevyblednú

V tú noc bola veľká zima. Z misie KFOR v Kosove sa 19. januára 2006 vracali dve lietadlá so slovenskými vojakmi. Na palube jedného z nich bolo 42 pasažierov a členov posádky. Pád do husto zalesnených maďarských kopcov – už na dohľad košickej prístávacej dráhy – prežil jediný z nich. Žiaľ, 35-ročný **Pavol Čigaš** z Geče to nebol.

Ani po 20 rokoch spomienky nevybledli. No štyri Paľove sestry a jeho mamka Helena už dokážu na brata a syna myslieť aj s úsmevom na tvári. Zachováme si ho v pamäti takého, aký bol, tvrdia svorne.

Otázka znie: ako by ste Paľa popísali jedným slovom? Odpovede sa podobajú. Poriadkumilovný. Cieľavedomý. Lojálny, zodpovedný, rozumný. Nebol velitelským typom, do armády ho neťahala snaha riadiť iných. Bol skôr poslušný, plnil rozkazy. Dobrák, nekonfliktný. „Odmala kreslil tanky,“ spomína mamka. „Autá a motorky, to bolo jeho. Ale jazdil zodpovedne, vždy podľa predpisov. Alkohol nepil, nefajčil,“ dodáva najmladšia sestra

Mária Ďulová z Geče. „Mal vynikajúcu kondíciu, cvičil. Dokázal prejsť náročnými psychotestmi.“ Ďalšia sestra **Helena Eliášová** z Vyšnej Hutky pamätá, ako jej syna učil strýko jazdiť na motorke.

Krok proti prúdu

Keď ukončil valalickú základku a dopravné učilište (dnes SOŠ automobilová), dorobil si maturitu a po vojenčine pracoval ako automechanik. Zlom mu v živote nastal v apríli 1995, keď sa prihlásil do ozbrojených síl. V tom čase si túto kariéru volil málokto. Prakticky hneď po výcviku ho tak vyslali do misie Organizácie spojených národov UNPROFOR, ktorá pred 30 rokmi stráži ťažko vyrokovaný, krehký mier v bývalej Juhoslávii. Dotiahol to do hodnosti čatára, po skončení misie však preňho armáda prácu nemala a po reorganizácii ho zo svojich služieb prepustila.

Pavol však na ozbrojené sily nezašiel. Naopak, túžil sa do nich vrátiť, lákalo ho najmä obrnené vozidlo Aliigator, navrhnuté na Slovensku. Cieľ, o ktorý sa tak veľmi usiloval, dosiahol v septembri 2002. Prijali ho do útvaru v Trebišove. A v decembri 2004 nasledovala druhá misia na Balkán, KFOR v Kosove. Pavol v nej ako vodič-prieskumník. V stále nepokojnej oblasti dávali slovenskí vojaci pozor na objekty, chránili hranicu oddeľujúcu Srbov od Albáncov. Ani príbuzní nevedeli oveľa viac ako tieto holé fakty, vojaci boli viazaní mlčanlivosťou. „Len sme tušili, že to nie je bezpečná misia, ale zato jej členovia misie spolu vychádzali ako rodina,“ hovorí **Monika Andrejkovičová** z Čane, Paľovo dvojča. Mali spolu ten jedinečný vzťah, akoby stále spojení neviditeľným putom.

Osudné chvíle

Pavol bol naposledy doma v decembri 2005. Chystal sa na posledný turnus. Plánoval sa vrátiť o necelý mesiac a s misiami nadobro skončiť. Čoskoro mal získať nárok na výsluhový dôchodok. Uvažoval, že si založí rodinu, opraví kúpeľňu v rodičovskom dome. Sestry po rokoch spomínajú, že v tom decembri obehok z toho množstva kamarátov, čo mal a akoby sa s každým šiel rozlúčiť. „Vtedy sme si to neuvedomili...“

Paľo doma, v jednom zo svojich áut

Zľava Monika, Helena, mama Helena, Emília a Mária

poznamenáva ďalšia sestra, **Emília Juhássová** z Trsteného, ktorej dcéra mala strýka zvlášť rada.

V deň priletu skoro 40-ročného lietadla značky Antonov bola Monika v práci v kechneckej fabrike. „Bola mi v ten večer veľká zima. Asi o pol ôsmej sa ma zmocnil čudný pocit. Prišiel po mňa muž a pýta sa, kedy mal Paľo prísť,“ hovorí. Správy boli kusé. Neprehľadné, protirečivé. Hovorilo sa, že cestujúcich prežilo po páde lietadla po náraze do stromov viac, no v krutej zime neprišla do ťažko prístupného terénu pomoc včas... Sestry sa mamke báli povedať o havárii. No pani Helena bola večer v kuchyni a mala zapnutý televízor. Keď sa jej dcéry ozvali, už vedela.

Tragédia vtedy náš región veľmi zasiahla. Plakali chlapi v krčme, smútili spolužiaci, to množstvo kamarátov, široké príbuzenstvo. O tri roky prišla rodina o najstaršieho brata Miroslava. Postupne rany trochu preboleli a vynárajú sa pekné spomienky. Dvojča Moni-

ka spomína, ako sa zoznámila s manželom. „Bol to Paľov kamarát. Raz k nám prišiel a čakal, že sa v okne objaví brat, ale vyklonila som sa ja,“ usmieva sa. „Vraj sa potom Paľa spýtal: Ty máš takú sestru? A takto sa to začalo.“

Počas trochu smutného, ale inak veľmi príjemného podvečera s Abovským hlásnikom a dobotkami na stole sa aj sestry dozvedia niečo nové. Paľo zahynul prakticky presne 50 rokov potom, čo v januári 1956 zomrel jeho dedo. Tiež vojak, ktorý bojoval v prvej i druhej svetovej vojne. Zažil dva obrovské, nezmyselné konflikty. A prežil. Pavol do skutočnej vojny nezasiahol – a predsa zahynul. To sú paradoxy života. Stopa, ktorú zanechal v Geči, tak skoro nevybledne. A napokon... koľkí z vás vedeli, že Pavol Čigaš starší pôsobil v 70. rokoch ako predseda MNV, dnes nazývaný starosta?

Anton Oberhauser, reprofoto autor z archívu Čigašovcov

Ako vojak v Kosove

Kone nielen pod kapotou

Vo Vyšnej Myšli bolo počuť „dupot“ stovky konských kopyt pod kapotou, ktorý sa rozliehal široko-daleko. Obcou koncom septembra prechádzalo okolo 65 historických vozidiel presúvajúcich sa svojou spanilou jazdou z Košíc do Maďarska v rámci podujatia Retromotovíkend. A nestáli len pri tom. V obci si dali prestávku a tak miestni mohli nerušene obdivovať veterány zaparkované pri obecnom úrade. Vodičov s posádkami pohostili gulášom a kávou v sále. Účastníkom bol aj známy moderátor TV JOJ **Ján Mečiar** s manželkou. Najkrajšie vozidlo PORSCHE 911 T z roku 1971 získalo ocenenie, ktoré majiteľovi **Martinovi Verebovi** z Geče odovzdal zastupujúci starosta **Miroslav Juhás**. Milú akciu v spolupráci s obcou pripravoval a o hladký priebeh sa staral miestny poslanec **Vladimír Oberle**, ktorý sponzoroval mäso na guláš (navarili 100 litrov) a podieľal sa aj na jeho varení.

O mesiac sa pred obecným úradom predviedli iné kone, tentoraz tie živé. Obec v spolupráci s Jazdeckým klubom Svet koní zorganizovala 3. ročník Hubertovej jazdy. 19 koníkov posilnených ovosom sa s jazdcami po prečítaní pravidiel a stanov vydali na okružnú jazdu po celej obci a potom

Najkrajšie vozidlo Porsche 911 T z roku 1971 (zelené vľavo)

Koníky pred obecným úradom

na hon na líšku. Líškou bol jazdec označený ryšavou kožušinkou, ktorého jazdci museli chytiť. Na ihrisku predviedli koníky aj ďalšie kúsky

v jazde cez prekážky. Atmosféru dotváral voňavý guláš a koláče, ktoré napiekli miestne gazdinky.

Monika Floriánová, foto ocu

Spoločné dielo viery a lásky

Keď sa vo Vyšnej Myšli zrodila myšlienka rekonštrukcie nášho kostola Sedembolestnej Panny Márie, mnohí si kladli otázku: *Podarí sa nám to? Dokážeme dať spoločne sily a prostriedky, aby náš chrám znovu zažiaril v plnej kráse?* Dnes, keď sa pozeráme na obnovené múry a vnútro chrámu, môžeme s pokorou a radosťou povedať: áno, podarilo sa – spoločne.

Táto cesta nebola jednoduchá. Vyžadovala si obetu, trpezlivosť, ale najmä jednotu farníkov. Veriaci z našej obce aj z okolia neváhali prispieť zo svojich úspor, aby sa dielo mohlo začať. Každé euro, ktoré padlo do zbierky, bolo nielen peniazom, ale aj symbolom viery a odhodlania. Veď náklady na rekonštrukciu kostola boli 22 tisíc eur. Veľkú úlohu zohrala farská rada, kto-

rás s rozvahou koordinovala všetky práce – od výberu majstrov až po plánovanie jednotlivých etáp rekonštrukcie. Vymenilo sa osvetlenie v celom kostole, pribudla nová krížová cesta, vymenili sa podlahy na chóroch, vo svätyni a babinci. Opravili sa omietky a poškodené steny, vymaľovali vnútorné priestory kostola. Na záver sa zrekonštruovalo ozvučenie.

Do obnovy sa zapojili aj mnohí dobrovoľníci – muži, ženy, i starší, ktorí s pokorou a ochotou priložili ruku k dielu. Nechýbala ani mládež, ktorá si našla čas, aby ukázala, že aj ona je súčasťou farského spoločenstva. Osobitné poďakovanie patrí nášmu duchovnému otcovi **Igorovi Gibodovi**. Jeho neúnavná podpora, rady, nápady, modlitby i osobný finančný príspevok boli svetlom a povzbudením pre všetkých.

Dnes, keď sa v obnovenom kostole opäť rozozvučí spev, keď sa budú niešť modlitby a piesne k Sedembolestnej Panne Márii, budeme si všetci pamätať, že toto nie je len stavba z kameňa a dreva. Je to svedectvo viery, jednoty a lásky v rímskokatolíckej farnosti filiálky Vyšná Myšľa.

farská rada obce Vyšná Myšľa / red

Zrekonštruovaný kostol

Veľká úloha, ktorá chce spoluprácu

Starostlivosť o verejné priestranstvá v našich obciach je každodenná práca, ktorú si mnohí možno ani neuvedomujeme.

Čaňa je najväčšou obcou v Košickom kraji a pohybuje sa v nej veľké množstvo ľudí, čo len zvyšuje nároky na poriadok. O ten sa stará 16 aktívnych pracovníkov, ktorí pracujú v dvoch skupinách. Každý deň je v teréne približne 8 pracovníkov.

Aktívni pracovníci pôsobia v rámci systému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. To so sebou prináša aj isté obmedzenia. Obec nemá na ich prácu taký dosah, ako by mala pri riadnom pracov-

Nový zemetací voz

nom pomere. Preto je niekedy náročné zabezpečiť rovnakú prítomnosť, výkonnosť či disciplínu každý deň.

Stáva sa tiež, že niektorí pracovníci do práce neprídu alebo z nej odídu skôr, čo je pri takomto type pracovného vzťahu zložitejšie vyriešiť. Keďže počet ľudí v teréne je obmedzený, každý výpadok znižuje možnosti udržiavať obec v takom stave, v akom by si to všetci predstavovali.

► Ľuďí nenahradíš

Okrem terénnych prác pomáha skupina žien pri upratovaní spoločenských a verejných priestorov, napríklad chodby v zdravotnom stredisku či na obecnom úrade. Aj táto práca závisí od toho, kto v daný deň nastúpi a ako vie svoju úlohu splniť.

K dispozícii máme aj zemetací voz, zakúpený vďaka podpore z Ministerstva životného prostredia – Environmentálneho fondu. Pomáha najmä pri čistení chodníkov a ulíc, no ani moderná technika nedokáže nahradiť poctivú ručnú prácu a každodenný ľudský prístup k poriadku.

To všetko ukazuje, že čistota obce je spoločná úloha. Aj keď sa aktívni pracovníci a technika snažia, veľa závisí aj od správania obyvateľov. Pohodené odpadky, neporiadok okolo kontajnerov či odpad vyhodnený mimo koša dokážu veľmi rýchlo pokaziť výsledok celodennej práce.

Ak chceme, aby bola Čaňa upravená, príjemná a čistá, je potrebné, aby sme na tom pracovali všetci. Spoločným úsilím sa dá dosiahnuť oveľa viac než samotnou prácou osemčlenných skupín v teréne.

Obec Čaňa

Aj keď sa svet uberá moderným a dynamickým tempom vpred, stále sa ešte dokáže pristaviť. Jedným z takých momentov sú stretnutia so seniorami počas Mesiaca úcty k starším v októbri.

V Belži majú 23 jubilantov vo veku 65 až 90 rokov a väčšine z nich mohli osobne pográtulovať a odovzdať darček na spoločnom posedení 25. októbra v miestnom kultúrnom dome. Dobrú náladu a program robili chlapci z Nižnej Hutky - skupina Kalap a Diamant Košice.

► Plný kultúrny dom

V Seni vyhradili pre svojich seniorov nedeľné popoludnie 12. októbra. Pozvanie na posedenie prijala takmer polovica z nich. Chvilku to trvalo, ale nakoniec dorazila aj najstaršia obyvateľka **Mária Kucejová**, ktorá 23. novembra dovŕšila 97 rokov. Po dlhšom čase sa pred „svojimi“ starými rodičmi predstavil vychýrený folklórny súbor Rozmaring. Stretnutie sa začalo spoločným nedeľným sviatočným obedom. Po odovzdaní darčeka prítomným seniorom všetkých prekvapila **Marta Buhlová**, ktorá sa neplánovane ujala slova a poďakovala za všetkých vedeniu obce a pracovníkom úradu za štedrosť aj v čase konsolidácie. „Dnes sa viac kritizuje ako chváli. Preto nás poďakovanie veľmi povzbudilo a utvrdilo, že robíme veci správne,“ reagovala dojatá starostka **Marcela Gallová**.

► V duchu radosti a vďaky

Nedeľné posedenie v Sokoľanoch 26. 10. sa nieslo v srdečnej atmosfére, aj vďaka moderátorky **Mirke Macákovéj**. Na úvod starosta **Luboš Janke** poďakoval starším občanom za ich celoživotnú prácu, odovzdané skúsenosti a prínos pre obec a zaželal im veľa zdravia, pokoja a rodinnej pohody. O kultúrny program sa postarali hudobno-tanečné súbory Hanička z Košíc a domáci Sakaľčane. Pozvanie na podujatie prijal aj pán farár **Patrik Vojtek**, ktorý svojou prítomnosťou podporil myšlienku spolupatričnosti a úcty k starším. Dôchodcovia si okrem pekného programu a spoločných rozhovorov pri kolá-

Najstaršia občanica Hanisky 96-ročná Helena Tóthová

Úctivo a veselo

Belža: Country tanec zožal potlesk

Sokoľany: Zišlo sa cez 60 seniorov

čku a voňavej kávičke odniesli aj malé darčeky, ktoré im s láskou pripravili deti z materskej školy a deti z krúžkovej činnosti Rozvojového tímu.

► S jubilantmi veselo

V Haniške sa starosta obce **Miloš Barcal** stretol s jubilantmi nad 70 rokov a občanmi oslavujúcimi zlatú svadbu – 50 rokov spoločného života. Potešil ich darčekom od obce a malým občerstvením. Družne pobežovali, pochválili sa vnúčatami a pravnúčatami. Bývalý dlhoročný školník ZŠ **Pavol Majoroš** predniesol aj pár básničiek a piesní, ktoré sám zložil. Ako je zvykom, všetci sa podpísali do pamätnej knihy obce, nechýbala ani najstaršia občianka 96-ročná **Mária Tóthová**. Po posedení si seniori vychutnali z prvých radov krásne podujatie Katarínske špivanky.

► 980 poukážok a krásne generácie pokope

V Čani žije takmer tisícka seniorov – presne 980. Každý z nich dostal nákupnú poukážku v hodnote 10 eur. „Naši seniori ich mohli využiť buď na nákup v sieti predajní potravín Milk-Agro, alebo v 101 drogérii,“ uviedla **Monika Vargová** z kultúrnej komisie. Zaujímavý bol aj samotný spôsob distribúcie. Členky komisie si medzi sebou rozdelili jednotlivé ulice a poukážky roznášali osobne – priamo pred dvere adresátov.

Druhým významným podujatím pre seniorov Čane bolo stretnutie v Abov-

Seňa: Pri občerstvení sa viedli rozhovory

Stretnutie generácií v Abovskej hizi v Čani

skej hizi, ktoré pripravili učiteľky materskej školy v spolupráci s výborom Priateľov protifašistických bojovníkov (PPB) Čaňa.

Podujatie sa nieslo v mimoriadne srdečnom, rodinnom duchu. Deti z MŠ pripravili pre svojich starých rodičov vystúpenie plné piesní, básní a radosti. Starí rodičia priniesli bohaté domáce dobroty a koláče, ktoré vytvorili atmosféru skutočného medzigenerač-

ného stretnutia. Podujatie ukázalo, že spolupráca medzi miestnymi organizáciami má v Čani pevné miesto a veľký význam práve dnes, keď sa hľadanie spoločných pohľadov na veci vytráca. Vzájomná podpora, spoločná práca a ochota pripraviť hodnotné chvíle pre starších obyvateľov sú príkladom, ako môže komunita fungovať, keď ťahá za jeden povraz.

Pripravila redakcia a obce

Rok záhradkárov v Ždani

Stále majú čo robiť

Prichádzam si posediť k **Františkovi Verébovi**, kde už pri ňom v kuchyni sedí **Tibor Olexa**. Jeden predse-
da, druhý tajomník miestnej základ-
nej organizácie Slovenského zväzu
záhradkárov. O ich činnosti sme už
v Hlásniku písali mnohokrát. Dnes
však chceme urobiť kruh. Prejsť si ce-
loročný kalendár.

Žijeme v jednej z úrodných oblastí
Slovenska a ľudia v našom regióne si
stále uvedomujú svoju spätosť s príro-
dou. No zároveň majú veľa skúseností
s pestovaním plodín a aj v premene
rastlinného materiálu do najrôznej-
ších podob.

► Zimujú krátko

Zimné stíšenie nebude trvať dlho. Už
v polovici februára (22. 2.) usporia-
dajú výročnú členskú schôdzu a eš-
te predtým (18. 2.), skôr než nastane
jar, pripraví prednášku o pestovaní,
reze a ošetrovaní ovocných stromov.
O pár dní nato pozvú všetkých záu-
jemcov do niektorej z tunajších zá-
hrad, na praktickú ukážku. „*Chodíva
k nám stabilne veľa ľudí, aj z regiónu
Hornád,*“ vraví Ferko. „*V tejto oblasti
sme otvorení pre pokračujúcu spolu-
prácu so záhradkármi z Košíc, a to na
akciách konaných v našej obci.*“

Keď jar príde a pokročí, vo veľko-
nočnom období prebiehajú v Ždani
tvorivé dielne nazvané „veľkonoč-

Sadenie líp, 2023

né čarovanie.“ Tu vznikajú ozdoby
z prírodných materiálov, venčeky,
ikebany. „*Často využívame vrbové
a brezové prútiky.*“ Nedá sa nespo-
menúť vysadenie líp pred rokom na
hrádzi Starého jarku za futbalovým
 ihriskom, a aj tohtoročná obnova sa-
deníc po ich ohrození zverou. „*Zatiaľ
sa im darí.*“

► Po jari čo nevidieť jeseň

Na vrchole vegetačného obdobia, na
sviatok Cyrila a Metoda (5. júla) na-
stáva ďalší milník – varenie gulášu.
Hovoria pritom hlavne o letnom reze
ovocných stromov. A leto sa ešte ani
zďaleka nekončí, keď sa už musí začať
s prípravami na výstavu, ktorá sa ko-
ná v septembri (najbližšie 20.9.2026)
aj so súťažou o Najkrajšie jablko ro-
ka. „*Oslovenia sponzorov, pozvánky,
zabezpečenie cien a ešte oveľa viac,*“
dodáva Tibor. Práve on zastrešuje
v organizácii program obnovy - ná-
vratu starých odrôd ovocných stro-
mov. „*Pracujeme s nimi na princípe
vrúbľovania do podpníka, do ktorého
naštepíme vrúbľ z vytýpovanej od-
rody, odolný voči chorobám.*“ Viac
o tejto téme sa u nich môžu záujem-
covia o takéto pestovanie kedykoľvek
povyzvedať.

A čo samotná výstava? „*Kedysi naj-
krajšie jablko vyberala komisia. Dnes*

Príprava adventných vencov 2025. Zapojoila sa aj Jolana Ivanová

sú to spolu s aranžmánmi anonym-
né súťaže. Plus exponáty a kolekcie
nechávame na hlasovanie verejnosti,
“ približuje Ferko. Tento vrchol ro-
ka má aj širší zásah do okolia, veď
návštevníkov bolo nielen z nášho re-
giónu, naposledy prišli návštevníci
napríklad zo Zemplínskej Teplice...
Návštevníci získavajú zaujímavé ceny,
aj v podobe našich stromčekov - vý-
pestkov, ktoré si môžu doma sami
zasadiť.

No a po vegetačnom období je
oblíbenou činnosťou záhradkárov
a ich rodín tvorba adventných ven-
cov a ikebán z čačiny. V novembri
2025 (27. 11.) tradične vyzdobili – či
premenili – fontánu pred obecným
úradom na veľký adventný veniec.

„*Dominujú mu praktické 80 cm LED-
kové sviečky,*“ dopĺňa František
novinku.

Záhradkári sa teda počas roka vô-
bec nenudia. A dokážu si nájsť čas na
poznávanie Slovenska – samozrejme,
s ohľadom na prírodu. „*Pred rokom
sme navštívili Arborétum v Tesárskych
Mlyňanoch, žrebčín v Topoľčiankach,
tento rok sme boli v arboréte v Liptov-
skom Hrádku – vrátane múzea a skan-
zenov v Pribyline a vo Vlkolínci, ktorý
je na zozname UNESCO.*“

Pokojná atmosféra posedenia si
nás podmanila. František a Tibor vi-
dia, akú stopu už vryli – a nielen do
pôdy! Tak nech je aj rok 2026 takýto
bohatý – a hlavne pokojný.

ao, foto szz

Z výletu na Liptov. Na snímke hore Tibor Olexa s manželkou, dole František Veréb so záhradkárkami

V mesiaci september sa v gy-
ňovskom kostolíku pozhŕňala
úroda, ktorú šikovní pestovatelia
doniesli. Úrodu pozhŕňal kaplán
Mgr. Štefan Ružbarský a aktív-
ne sa do svätej omše zapojili aj
spieváčky zo ženskej spievackej
skupiny – čítaním Božieho Slova
a obetnými darmi. ocú

Krojovaná paráda o susedoch

„Dobri sušed, lepši jak rodzina“ - tak znela tohtoročná téma obľúbeného folklórneho podujatia Valalická krojovaná paráda, ktoré každoročne spája priaznivcov ľudovej kultúry z blízkeho i vzdialenejšieho okolia.

V nedeľu 5. októbra sa vo Valalikoch uskutočnil už 18. ročník. Na pódiu sa vystriedalo viacero folklórnych súborov a skupín, ktoré predviedli bohatý a pestrý program. Medzi účinkujúcimi zahrali hudobná skupina KALAP z Nižnej Hutky, spev a tanec predviedli

Susedské „diškurki“ v podaní ŽSS Paradne nevesti

deti z folklórneho krúžku Kadlubček, zaspievali ŽSS Gečanka, MSS Bakšane a Bakšanske parobci z Kokšova-Bakše, FSK Haniščane z Hanisky, FS Sakaľčane zo Sokolian, FS Domovina i FSK Ozvena z Čane a MSS Hrabov z Trsteného pri Hornáde. Zvykoslovné pásma predviedli domáci folkloristi ŽSS Paradne nevesti a FSK Kadlubek. Ich vystúpenia priniesli autentický folklórny zážitok a zožali veľký potlesk publika. Vzácnymi hosťami boli ženy, ktoré ešte každodenne nosia tradičný ľudový odev.

Pavol Kacvinský, foto Dušan Kmec

Na tú svätú Katarínu

Sedem súborov sa zišlo v Kultúrnom dome Haniska na druhom ročníku podujatia Katarínske špivanki. Škvarkare, Karoske

beľare, Orešnica, Hyľovské parobci, Olšava, Hanišťanka a organizátor Haniščane vydali v dvojhodinovom programe zo seba to najlepšie v piesňach, tanci i scénkach. V zemplínskom nárečí vynikajúco moderovala **Mária Ruttkayová**. Po vystúpeniach nasledovalo hodovanie. Haniščane sa postarali o rezeň, šalát, koláče i pitný režim pre všetky zúčastnené súbory. Podujatie zaujalo aj TV AHOJ, ktorá sa zastavila natočiť pár záberov a rozhovorov. *ocú Haniska / mflor*

Všetky súbory na záver zaspievali spolu pieseň Na tú svätú Katarínu

Fotografie oživili obecný kalendár na rok 2026

Zachyť Čaňu svojimi očami

Na jeseň prebehla v Čani fotografická súťaž „Zachyť Čaňu svojimi očami“. Vyzvali sme obyvateľov, aby priblížili krásu svojej obce cez objektívy. Zúčastnili sa amatérski aj skúsenejší fotografi, ľudia všetkých vekových kategórií. Ich zábery opäť ukázali, že Čaňa má čo ponúknuť.

Komisia mala pred sebou náročnú úlohu – v prvom kole vybrať do kalendára z množstva zaslaných záberov tých 55 najkrajších, podľa počtu týždňov. Potom každý člen komisie

zvolil svojho favorita, ktorý postúpil do užšieho výberu. Víťazný záber vylosoval starosta **Michal Rečka**. Autorka víťaznej fotografie získala vecnú cenu a jej záber bude významným prvkom pripravovaného kalendára.

Súťaž opäť ukázala, že obyvatelia majú cit pre detail a že všimáť si krásu svojho okolia má zmysel. Každá vybraná fotografia je originálnym pohľadom na Čaňu – jej prírodu, ulice, zákutia či rozkvitnuté záhrady.

L.S./ red

Záber, ktorý urobila **Marta Tkáčová**, bol vyrebovaný z tých najlepších fotiek

Smiech aj pieta

Skalka medzi Nižnou a Vyšnou Myšľou. Kameň z tejto lokality dostal podobu základu pre pietne miesto. Osadili doň tabuľu s menami zosnulých košíckych turistov. Nachádza sa pri kaplnke blízko horskej chaty Lajoška nad Vyšným Klátovom. S iniciatívou pietneho kameňa práve zo Skalky prišla v roku 2018 **Eva Dučaiová**, zakladateľka Klubu rodinnej turistiky Krtko a doniesol ho i osadil **Jozef Kalapoš**, vtedy predseda Klubu turistov Košičan (na snímke pri inštalácii tabuliek s menami, ku ktorým pribúdajú ďalšie). Teraz Skalku nad Olšavou aj jej kameň pri Lajoške prikrýva sneh.

kčj, foto jk

Ďalší inšpiratívny kalendár

Valaliky stavili na spoločenský život v obci a jeho význam zdôrazňujú aj prostredníctvom fotografií v obecnom kalendári na rok 2026. A tak ako svojho času zvečnili v ročnom kalendári ich typické ľudové jedlá, aj tentoraz má „ľudovosť“ jedinečnú podobu.

kčj

Foto z titulnej strany kalendára

Breh a jeho genius loci

Kňazská hora

Robila som raz reportáž z archeologických vykopávok v lokalite Breh v Krásnej. Bola som vtedy – v osemdesiatych rokoch – redaktorkou Košického večera a pamätám si, že tento výjazd mi zvlášť utkvil v pamäti. Ani nie preto, že vtedy išlo o senzáciu. Na nenápadnom kopci Breh, Dr. Belo Polla z Archeologického ústavu SAV po 14 rokoch úsilia odhalil základy jedného z najstarších benediktínskych opátstiev v strednej Európe, z roku 1143. To miesto si však pamätám pre zdanlivo NIEČO iné – pre jeho pokojnú, akoby rozjímavú atmosféru.

Pred pár rokmi vravím kamoške: „Ukážem ti niečo výnimočné“. No zabudla som, kde sa presne to zvláštne miesto nachádza. Zaviedla som ju na Opátske – na svah pred košíckym sídliskom Nad jazerom. Veď ide o opátstvo, tak to bude tam, myslela som si. Kdeže! Našli sme ho o hodne ďalej. Priamo nad Krásnou. Na poslednom výbežku dlhého zalesneného chrbta tiahnuceho sa od košickej Furče.

Nerovný terén zarastený trávou a burinou na hrane kopca nad Hor-

Heslami benediktínov sú: **Pokoj a Modli sa a pracuj!**

nádrom dával tušiť, že skrýva tajomné múry kostolov a ďalších budov, ktoré svojho času Bello Polla odkryl. Duch miesta – genius loci – tam stále bol...

Vy toto vzácne miesto už práce hľadať nemusíte. Vďaka OZ Benediktíni v Krásnej, vedeniu mestskej časti a sponzorom ho zveladili. Stačí prísť do Krásnej pred rímskokatolícky kostol sv. Cyrila a Metoda. Otočíte sa na sever, prejdete asi 500 metrov cez Adamovu na Hornú ulicu, potom vyššie po panelovej ceste – a ste tam. Na veľkom kopci s nádherným výhľadom

a strategickou polohou, so zaniknutým slovanským hradiskom a už nejstávajúcim benediktínskym opátstvom, ktoré takmer 400 rokov prepisovalo dejiny terajšieho východu Slovenska.

Tak asi vyzeralo opátstvo na Kňazskej hore, s bazilikou Panny Márie v popredí. Na jej stavby išli aj príjmy z našich obcí patriacich kláštoru

► Pohania aj pápež

Prečo bolo také významné? Odborníci usudzujú, že na prelome 11. a 12. storočia v oblasti terajšieho východu Slovenska doznievalo staré „pohanské“ náboženstvo a rýchlejšie zavedenie kresťanstva malo toto opátstvo podporiť. A práve ono malo za úlohu podnieť aj vzrast silného mesta Košíc, na spojnici Baltu s Jadranom.

Spomínate si ešte na návštevu pápeža Jána Pavla II v Košiciach roku 1995? Blahorečil vtedy troch košických mučeníkov a jeden z nich, **Marek Križin**, bol pred umučením správcom spomínaného opátstva.

► Za čo môže autostráda a páni z Abova

Archeo-objavy sa mohli udiť preto, že cez lokalitu Breh, zvanú tiež Kňazská hora, mala viesť diaľnica. No a predtým musel tam byť urobený archeologický prieskum. Dr. Polla tak lokalitu zachránil.

A prečo tento výlet dávam po pozornosti práve cez Abovský hlásnik? Bohatému kláštoru patrila aj Nižná Hutka a zaniknutá blízka osada Lebeň nachádzajúca sa teraz v jej katastrí. Tiež Čaňa, časť Hanisky, ba aj Košické Olšany, Byster a ďalšie dediny. Benediktínov tu pozvali zemepáni z Abova a oni im zverili naše obce.

Ocitnete sa na mieste, kde sa vyše 400 rokov modlili a pracovali mníši najstaršieho rádu v západnom kresťanstve. Opátstvo zaniklo asi v roku 1530, v čase nepokojov. Bolo ľahko dostupné, zraniteľné.

Ak by ste išli z Kňazskej hory ďalej po hrebeni smerom ku Košiciam, zanedlho nájdete obľúbené miesto prechádzok a púť – nádherný storočný dub a pri ňom kaplnku Panny Márie. Jej bola zasvätená aj bazilika v opátstve na Brehu.

Máte tak dlhšiu vychádzku a dva príbehy v jednom.

Katarína Čaniová, foto web Krásnej a FB OZ Benediktíni v Krásnej

Historické foto lepšie ukazuje umiestnenie lokality

Nová informačná tabuľa o kláštore

Zamyslenie

Kde nájdeme pokoj?

Hľadáme ho všade a hľadáme ho stále. Na dovolenke, v prírode, v kamenných chrámoch, v práci, aute, počas spánku, ba aj na toalete či v kúpeľni. Hľadáme ho prostredníctvom kontaktu s deťmi, matkou, otcom, kamoškami, kamošmi, partnerom, partnerkou...

Hľadáme ho úplne všade – vo vzduchu aj pod zemou, na súši, pozieraním do ohňa, vo vode, ba aj vo víne...

Hľadáme POKOJ. Vnútorne uzrovanie samej/samého so sebou. Hľadáme ten stav, keď je nám dobre, keď sme so sebou spokojní/spokojní.

Prečo je tu len chvíľku a zasa nám uniká? Lebo hľadáme inde to, čo je len a len v nás.

Cez vnútorný nepokoj a trápenia zisťujeme: Aj keby sme cestovali po celom svete a mali zážitky hoci i z návštevy Marsu, pokoj môžeme nájsť iba v sebe. Návratom k zdroju, vo svojom nekonečnom vnútri.

Je to pochopenie, že môj život nie je len o hromadení informácií a potešení zvonku. Že je to radosť z vnútorného posunu. Poznanie, že strasti a bolesti – ak nimi prejdeme – ponúknu dary. DARY poznania vlastnej neopakovateľnej cesty.

Nech je nám hľadanie pokoja vo svojom vnútri láskou na celý život.

Katarína Čaniová

Stromčeky ako dar

Aj v Seni sa tešia z nových stromčekov

Stromčeky, ktoré budú prinášať radosť aj v ďalších rokoch, dostala do daru Seňa aj Belža. Každá po tri. Starosta Belže **Ondrej Pravda**: „Tešíme sa hruške, slivke aj jabloni. Venovala nám ich firma Magna Electronics z priemyselného parku v Kechneci – a to v rámci 2. ročníka ich stále udržateľného projektu Zasad strom. Dali nám vedieť, že ich zamestnanci v spolupráci s viacerými blízkymi obcami zasadili dovedna 500 okrasných rastlín krikov a ovocných stromov. To nás naozaj teší. A ich dar vnímam ako priateľské a užitočné gesto.“ **kčj**

Lad volá! Pridaj sa na verejné korčuľovanie a zaži tú pravú atmosféru – vietor vo vlasoch, hudba v ušiach a iskry pod korčuľami. Alebo si zastrieľaj na oblúbenej akcii Hokejka a puk. Na zimnom štadióne v Čani.

Oblúbené otužovanie

V našom regióne máme dva kluby otužilcov – **Čaňanske otužilci** a **Ladové labute**. Môžete sa k nim kedykoľvek pridať, potrebné informácie nájdete na ich FB stránkach.

Je otužovanie len pre odvážnych? Nie, je pre každého, kto má chuť skú-

siť niečo nové. Musím vedieť plávať? Nemusíš, jednoducho sa spolu osviežime vo vode.

Prečo to robíme? Silnejšia imunita, čistá hlava a energia, ktorá ťa nakazí.

mflor

Lepší stav športovísk

V Čani vynaložili nemalé financie na zveladenie svojich športových stánkov – telocvične (športovej haly) aj vonkajšieho športového areálu.

Oprava strechy na športovej hale si vyžiada finančnú injekciu 441 tisíc eur, z toho 312 tisíc poskytne ministerstvo športu. Okrem výmeny samotnej strešnej krytiny je predmetom prác aj zateplenie, kde je stará neefektívna izolácia postupne nahradená vatou. Do projektu je zahrnuté aj maľovanie nových náterov a výmena svetidiel.

Po výmene palubovky v roku 2020 ide o ďalšiu veľkú investíciu do obec-

nej telocvične. Na tréningy ju využívajú okrem futbalistov či hokejovej akadémie aj dobrovoľní hasiči, záujmové športové skupiny si ju môžu prenajať za poplatok.

Na jar, koncom mája, by mali byť hotové aj úpravy vo vonkajšom športovom areáli. Okrem iného sa pripravuje vonkajšie oplotenie ihriska, vylepšenie tribúny pre divákov, zveladenie toaliet a rekonštrukcia budovy Futbalového klubu. Projekt bude stáť 743 000 eur, z toho 500 tisíc príde z fondov Územia mestského rozvoja.

Is/ah

Starí páni nestarnú – aspoň tí futbaloví a aspoň duchom. V sobotu 4. októbra 2025 sa na futbalovom ihrisku v Sokolčanoch konal turnaj Old Boys HSB s medzinárodnou účasťou. Predstavili sa domáci Old Boys HSB, mužstvo zo Šarišských Bohdanoviec a tím Hertzdorfer z Nemecka, ktorý priviedol rodák zo Sokolčan **Tomáš Suchý**.

Nadšenci medzinárodne

Počasie prialo a prítomní si užili príjemné popoludnie plné fair-play a priateľstva. Po napínavých zápa-

soch sa z víťazstva tešil domáci celok, druhé miesto obsadili Šarišské Bohdanovce a tretí skončil Hertzdorfer. Nasledovalo neformálne posedenie. Podujatie sa vydarilo aj vďaka dobro-

voľníkom, ktorí sa postarali o občerstvenie a organizačné zabezpečenie, ako aj starostom obcí Sokolčany, Haniska a Bočiar za ich finančnú podporu.

Domáci tím zároveň dostal pozvanie na odvetný turnaj v Nemecku.

ocú Sokolčany

Kam v zime?

Čažite pekny čas sviatočny

20. 12. Vianočný punč,
Kokšov-Bakša
21. 12. Zapálenie Betlehemského svetla
a starostovský punč, Nižná Myšľa
26. 12. Jasličková slávnosť, Nižná Myšľa
28. 12. Zbor sv. Faustíny - Vianočná akadémia, 15.00
hod v Kostole Narodenia Panny Márie v Geči.
31. 12. Silvestrovská zábava, Belža
26. 12. 2025 - 4. 1. 2026 Hokejový turnaj obcí RZOH, Čaňa

Január 2026

6. 1. Po srnčej stope, Skároš
11. 1. Organový koncert, Kostol sv. Mikuláša,
Nižná Myšľa
17. 1. Prechod Slanskými vrchmi pri príležitosti
81. výročia oslobodenia obce, Nižná Myšľa
31. 1. Stolnotenisový turnaj obcí, Vyšná Myšľa

Vinše osamelým

Monika Némethová a jej brat už takmer 10 rokov nezištné chodievajú zavinšovať ľuďom, ktorý bývajú na Vianoce sami alebo trávia Štedrý večer osamote. Už pár týždňov pred sviatkami ich ľudia stretávajú a dávajú vedieť: „Čakáme Vás, dúfame, že prídete“. A keďže – ako sama hovorí – bolo toho už veľa, lebo aj ich širo-

ká rodina a známi si pýtajú zavinšovať, proces „dopravne“ zjednodušili. Kvôli lepšiemu presunu vinšujú už nie v krojoch – sami sú ich zberateľmi – ale v civile. Pre mnohých sa stali neodmysliteľnou súčasťou najväčšieho sviatku roka.

kčj/ném

Šperkovnica kola roka

Šperkovnicou nazval **Adolf Peter Záturecký** obdobie zimy. Reč je o štvrtnej časti kola roka. Tento najznámejší slovenský zberateľ ľudových prísloví, porekadiel a pranostiek prináša hlboké múdrosti aj do nášho terajšieho života.

- ❖ Ide slnko dohora, ide zima do dvora
- ❖ Zima bez ľadu, kaša bez medu, potok bez ryby – samé chyby
- ❖ Na Vianoce blato, na Veľkú noc sneh
- ❖ Do Hôd dlhá nitka, krátky deň. Po Hodoch krátka nitka, dlhší deň.
- ❖ Na Nový rok o kurací krok, na Tri krále o skok ďalej, na Hromnice o hodinu viac
- ❖ Na Pavla čiapky, vyhadzuje gazda zedky
- ❖ O Pavle je pol zimy

Svetlá, hudba, Mikuláš

Sviatočná sezóna v regióne odštartovala. Jej úspešný začiatok majú za sebou vo Valalíkoch, Haniske, Kokšove-Bakši, Sokoľanoch či v oboch Myšliach. Z námestia pri amfiteátri v Čani sa 7. decembra stalo malé vianočné mestečko. Vôňa punču, sladké dobroty, hudba a detský smiech vytvorili atmosféru, na akú sa tešíme celý rok.

Vianočnú akadémiu otvorilo **Divadlo Cililing** s rozprávkovým predstavením O napravenom čertovi. Deti sledovali príbeh s nadšením a smiechom.

Nasledoval **Mikulášsky program**. Vystúpili miestne talenty – **Angel Dance School**, predstavilo sa **DS Studio** a **žiaci Základnej školy Čaňa**. Nasledovali piesne miestnych speváckych súborov, vrátane reformovaného

cirkevného, a ako zlatý klinec večera vystúpili obľúbení **Rendošovci**, ktorí rozospievali celé námestie.

Súčasťou podujatia boli aj pestré vianočné trhy s množstvom stánkov miestnych organizácií.

K najkrajším momentom večera patrila príchod **Mikuláša**. A keďže, ako pripomenul starosta, „všetky deti sú dobré a každé si zaslúži dobrotu od Mikuláša“, spolu bolo rozdáných 300 balíčkov. Niektoré deti sa odvážili povedať básničku či zaspievať pesničku, čo dodalo programu ešte väčšiu bezprostrednosť.

Výsledkom bol krásny spoločný zážitok a potvrdenie známej pravdy, že ešte lepšie než dostávať – je dávať.

ls/red

Mikuláš bol zvedavý, aké boli detičky celý rok

Kto nám pomôže s transpozíciou ručného notového zápisu pár piesní s textom pod notovou osnovou do elektronickej podoby?
Volajte: 0905472426

Beh spojený s Božím slovom. To tu ešte nebolo. Premiérovho ho zorganizovali v Nižnej Hutke koncom septembra.

Za prípravou tohto netradičného podujatia Hutčianska 5 stojí tím spolupracovníkov a dobrovoľníkov, avšak so samotnou myšlienkou zorganizovať takýto beh prišiel inšpiratívny mladý muž **Jaroslav Barabáš ml.** Spolu so spolužiakom **Samuelom Gmucom** založili značku Srdom i telom. Jednou z výziev tejto značky bolo zorganizovať bežecké podujatie. „*Cítíme, že medzi mladými chýba prirodzené a hravé vyjadrovanie viery. Vznikli sme preto, aby sme cez moderný dizajn a aktívne*

Premiéra Hutčianskej 5 s vierou

zážitky vytvorili priestor, kde môžeš žiť svoju vieru naplno – pohybom, štýlom aj postojom. Chceme budovať komunitu, ktorá sa hýbe – fyzicky aj duchovne. Spájame vieru, odvahu a radosť s pohybom a dobrodružstvom,“ vraví Jaroslav.

Predtým ako sa 53 bežcov rozbehlo na 5 km trasu, zazneli príhovory **Simony Vaščákovéj**, miestnej farárky z reformovaného cirkevného zboru, a starostky obce **Ivety Vasilenkovej**. Beh odštartoval známy rozhodca **Peter Buc**, ktorý je arbitrom i organizátorom mnohých bežeckých podujatí.

Trať, ktorá viedla časťou obce i jej prírodným okolím, nebola dlhá, ale zato bola náročná. Kopce dole i hore dali zabráť. Bola akoby obrazom našich životov, ktoré nie sú priamočiare, ale zažívame v nich klesania i stúpania.

Celkovým víťazom behu sa stal **Štefan Pálfi** s časom 19:01 minút. Ako poslední dobehli do cieľa jedni z najstarších účastníkov podujatia – **Peter Polák** (legendárny košický bežec, ktorý má už v nohách viac ako 400-tisíc km) a **Peter Gombita** (rímskokatolícky kňaz, ktorý beháva maratóny pre chudobných a je zakladateľom organizácie Oáza – Nádej pre nový život). Po štarte dospelých nasledoval štart

25 detí, ktoré si zabehli 500 m trasu v priestoroch strelnice.

Po ukončení behov sa bežci občerstvili výborným gulášom, ktoré pripravilo miestne poľovnícke združenie a nasledovala panelová diskusia so vzácnymi hosťami Petrom Gombitom i Petrom Polákom. V závere podujatia boli vyhodnotené výsledky v každej kategórii, odovzdané ocenenia, rozdelila sa tombola a odzneli podakovania všetkým, ktorí sa na príprave podujatia podieľali, či prispeli sponzorským darom. Podujatie obohatila i miestna hudobná skupina **Kalap**.

Andrea Hertneková, red. krátené, foto Vojtech Kassay

Deti odbehli 500 metrov

Súčasťou behu boli aj inšpiratívne rozhovory

Tradičný Beh Nižnou Myšľou, tohto roku 13. ročník, sa uskutočnil na netradičnom mieste – na archeologickej lokalite Varheď, kde sa spája história so súčasnosťou. Beh tentokrát spojili aj so šarkaniádou pre najmenších účastníkov.

Prírodou odetou do jesenných farieb odbehlo spolu 62 bežcov, z toho 24 žien. Trať viedla skanzenom a obcou, po asfalte, tráve, štrku s plynulým prechodom na poľnú cestu a otočkou pred lesom. Mierne kopčeky preverili kondičku každého bežca.

Víťazom polovičného štvorkilometrového okruhu sa stal **Petr Brodec** z Ostrova s časom 17:22 minút, celý 8 km úsek najrýchlejšie zabehol

Beh Nižnou Myšľou so šarkaniádou

27-ročný **Štefan Planeta** z Košíc za 29:50 minút. Najstarší bežec 78-ročný **Vojtech Kassay** za Maras teamu prišiel preto, lebo: „*Je tu stále výborná nálada, o ktorú sa vždy postará starosta obce Miroslav Sisák s manželkou a so svojim spoľahlivým a šikovným tímom. Organizátori pretekov mali všetko precízne nachystané. Ja som si 4 km trať odkráčal s palicami ako vyznávač nordic walkingu. Na pre-*

tekoch obdivujem rozkošné detičky, ako medzi sebou zápolia a ich tváričky na stupienkoch víťazov žiaria radosťou.“

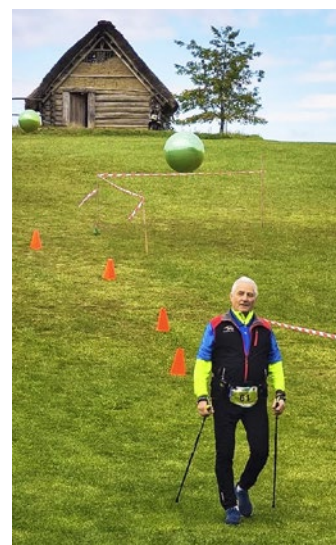
Deti v troch vekových kategóriách odbehli 350, 500 alebo 1000 metrov. Svieže októbrové počasie ich neodradilo a na štart sa ich postavilo 55. Odmenou účastníkom boli nielen medaily v tvare repliky vozíka z doby bronzovej, ale i opekačka a vý-

borný guláš s domácimi koláčikmi. Podujatie zorganizovali OZ Športový klub Nižná Myšľa a obec s finančnou podporou KSK.

Monika Floriánová, foto ocú

Krásne počasie, vysoká účasť, vpravo najstarší účastník pretekov Vojtech Kassay

Bežeckého ducha v tomto roku potvrdili Nižnomyšľania aj v rámci Medzinárodného maratónu mieru v Košiciach. Naprieč všetkými kategóriami sa najstaršieho bežeckého podujatia na Slovensku zúčastnilo 20 obyvateľov tejto obce, čo je historický rekord.

Abovský hlásnik, štvrtročník Regionálneho združenia obcí Hornád. Adresa: Osloboditeľov 22, Čaňa, IČO: 319 65 041, **redakcia:** Communication House, s.r.o., **adresa:** Havanská 19, 040 13 Košice, **e-mail:** regionhornad@gmail.com, **web:** www.regionhornad.sk, **vedúca redaktorka:** PaedDr. Katarína Eva Čániová – tel: 0905 812 883, **predseda redakčnej rady a redaktor:** Mgr. Anton Oberhauser – tel. 0905 497 971, **redaktorka:** Ing. Monika Floriánová, **redakčná rada:** Ing. Miloš Barcal, Ing. Ján Kokarda, Ing. Štefan Petrik, Michal Rečka, Mgr. Denisa Vargová, JUDr. Lubomír Vranka, **distribúcia** - Obecný úrad Ždaňa, tel. 055/698 00 21. Vychádza ako štvrtročník pod registračným číslom EV 3592/09, ISSN 1339 - 2549, **sadzba:** Jozef Veselý - FOGRA studio Košice, **tlač:** ROTAPRINT, s.r.o. Redakcia nezodpovedá za obsah doručenej inzercie.